

Hartu-eman hauek arautzen dituen legerik ez egoteak alokairuzko amen negozioa sustatzea eta baliabide gutxien dituztenen egoeraz etekina ateratzea dakarrela salatu izan da

India, Ukraina eta AEBetako zenbait estatutan legezkoa da bikote batek euren haurra erdi dezan emakume bati ordaintzea. Horregatik ari da merkatua sortzen herrialde horietan

beste ospitale batera eraman dute eta han bere guraso berriek hartu eta Japoniara eraman dute. Vasantik negar egiten du mutikoa ikusi duela oroitzean. «Zesarea egin didatenean ikusi dut. Nire semea ikusi dut, baina berehala eraman dute. Bost segundoz ikusiko nuen, badakit bizirik dagoela. Bikoteari berdin ziztzaion neska edo mutila izan; orain, haurra badute behintzat», dio. Vasantik ere bizitza berri bat hasiko du. Bere sendia etxe berri batera joango da bizitzera eta seme-alabak eskola ingeles batean matrikulatu ditu. «Gure haurrak handitzen ari dira eta etorkizun oparoa izan dezaten nahi dugu. Horregatik egin dugu hau, baina nik ez nuke nahi nire alaba alokairuzko ama izaterik».

LAU HAUR ETA BI ALOKAIRUZKO AMA

Sonatua da baita ere Ingalaterrako bikote baten kasua: ezagutzen ez dituzten Indiako bi alokairuzko ama hartuta lau seme-alaba, ama bakoitzeko bi, izango dituzte. Bi akordio komertzialak Bombayko klinika berberarekin lotu zituzten.

Senar-emazteek, 35 eta 36 urtekoak hurrenez hurren, bi abortu eta hainbat ugalkortasun tratamendu hutsalen ostean erabaki zuten Indiara bidaiatu eta alokairuzko amen prozesua ezagutzea. «Nire buruari, zergatik horrenbeste itxaron eta saia-kera berri bat abian jartzeak da-

karren trantzetik beste behin pasa?» esan nion. Hamar urte luze daramatzagu kontu honekin», dio gizonak. Zifra ofizialik ez dagoen arren, alokairuzko amen nazioarteko gaietan aditua den Natalie Gamble abokatuak Indiara urtero ehunka bikote ingelesek bidaiatzen dutela dio.

Bombayko Corion klinikan, bikotearen esperma eta obuluak erabilita sortu zituzten enbrioak eta haurdunaldirako aukerak biderkatzeko bi emakumeri ezarri zizkieten. Adituen hitzetan, alokairuzko ama ezberdinetan enbrioi lote bera erabiltzea ez da pentsa daitekeen bezain arraroa, baina ez da ohikoena.

«Hozkailuan sei enbrioi genituen eta normalean ama bakarra erabiliko genuke, baina bi amari hiruna sartzea erabaki genuen», dio senarrak. Hilabete geroago jakinarazi zieten bi ametako bat haurdun zegoela eta bikiak zituela. Bikotea pozarren geratu zen. Bi egun geroago beste dei bat jaso zuten. «Bigarren amaren kasuan bi taupada sumatu zituzten. Klinikan izutu egin ziren, horrelakorik sekula ez zitzaielako pasa, eta ea nahi genuena hori zen galdetu ziguten, bestela esateko eta beharrezkoa zena egingo zutela», azaldu du emazteak. Bikoteak argi eduki zuen hasieratik: «Hiruna haur izanda ere, denak hartuko genituen».

«Ez dut bizitzaren aldeko taldeen ikuspuntuaren alde egin nahi, baina arduratu egiten nau haurrak merkatu libreko sistema baten bidez edukitzeak ekar dezaken deshumanizazioak»

Askok Indiara jotzen dute, han ez baitago alokairuzko amen kasua erregulatzen duen legedirik. Datu ofizialen arabera, negozio honek urtero 1.000 milioi dolar mugitzen ditu

Bikoteak ez du azaldu nahi izan zenbat ordaindu duten haurrengatik, baina normalean 27.500 eta 32.500 dolar artean ordaintzen dira haur bakoitzeko. Emakumeekiko esker ona erakusten badute ere, ez dute horiek ezagutzeko asmorik. «Guretzat lan bat egiten ari dira, zenbatetan jartzen zara harremanetan zure eraikitzaile edo lorazainarekin? Euren ordaina jasoko dute, ez dugu haiek ikusteko beharrik. Sano dauden bitartean eta haurrak egoera onean ematen dizkiguten bitartean, gurekiko duten lana betea izango dute», dio emazteak.

Lau haur izateak ez ditu belhurtzen eta horiek aurrera ateratzeko gaitasun ekonomikoa izango duten ziur daude. «Guretzat lau haur edo bakarra izatea erronka bera da», azaldu dute.

Eurak pozarren dauden artean, orde, kasua arduraz jarraitu dute Ingalaterrako osasun profesionalak. «Arduratzeko modukoa da», dio Rima Rajkhowa doktoreak, Birminghameko emakumeen ospitaleko ginekologoak. «Medikuntzaren arloan lan egiten ez dutenentzat ezezagunak dira haurdunaldi anizkoitzek dakartzaten arriskuak. Soilik haurraren pentsa dezakete; ematen dituzten pauso guztiak horretara bideratuta daude. Ez dut uste Ingalaterran halakorik gertatzea posible litzatekeenik», dio.

Gauza bera uste du Gamble abokatuak: «Hemen ez litzateke onartuko. Ugalkortasun kliniken erregulazioan arau oso zorrotzak daude eta debekatuta dago enbrioiak ziklo berean bi emakumeri transferitzea». HFEA Ingalaterrako Enbriologia eta Giza Ugalkortasunaren Autoritateak dio haurdunaldi anizkoitzetan fetuaren zein jaioberrien hilkortasun mailak handiagoak direla, haurrari era bateko edo besteko ezgaitasunak sortzeko aukera handiagoa dela eta amarengan ere konplikazioak eragin ditzakeela haurdunaldiak, besteren artean abortu berantiarra, presio arterial altua eta preeklanpsia. Hala, enbrioi bakarra erabiltzea gomendatzen dute, bat baino gehiago transferitzeko pisuzko arrazoirik ez badago behintzat.

Euskal estatua

Ruben Sanchez

Duela bi urte semetxoekin igerilekurako bidean nindotan, Florida parkeko kultur etxe parean dagoen Ignacio Aldecoaren estatua zela eta, azaldu nien ipuingilea zela eta hori bere estatua zela. Orduan, 3 urteko seme nagusiak esan zidan: «uste dut han egongo zela beti eta azkenean estatua bihurtu zela». Barre egin nuen gogotik.

Maiz aipatzen da estatua, eta estatuen beharra. Estatua dela pertsonen eskubideen bermatzaile eta emaille (baita ez bermatzaile, eta ez emaille). Euskaldunok geure estatuen jabe ez garen bitartean, espainiar eta frantses estatuek hartuko dituztela erabakiak gure orde, eskubideak eman ala kendu... Baina batzuetan irudipena dut batzuentzat edozer gauza izan daitekeela “on” edo “hobe”, “euskal” baldin badu aurretik. Euskal estatua kasu.

Atzera begira: nafar estatua izan izan zen, eta konkistatua izan zen bai, baina euskaldun herritar haiek nafar errege-erreginen mendekoak ziren, gaztelar herritarrek Gaztelako errege-erreginen mendekoak ziren bezala.

Aurrera begira: euskararen herriarentzat ezinbesteko ikusten zuen Txillardegik independentzia, ezinbestekoa bai, baina ez nahikoa, irlandarrentzat estatua lortzea gaelikoa bizitzeko nahikoa izan ez zen bezala.

Gerta liteke hemen, nonahi bezala, politikari batzuek adostea euskal estatua, etxean eta nazioartean, eta inguruko estatuen antzo, herritarrek izatea estatuen mende, eta ez alderantziz.

Helburua garrantzitsua da, baina garrantzitsuagoa da nola heldu; euskal estatu hori ez dadin bihurtu harritzko estatua harritzko herriaren omenez. Bihar ume batek bere gurasoari ez diezaion azaldu behar: «uste dut estatua izan nahian zebilela beti eta azkenean estatua bihurtu zela». •